

'או דלמא חד מגו אמר תרי מגו לא אמר' – וכיון שאין אומרים תרי מגו ולא חלה קדושת הגוף, שוב אין אומרים אף לא מגו אחד, שכשם קדושת דמים אין בה דין 'פשטה', כמו כן אין אומרים באבר אחד מגו דנחתא ליה קדושת דמים נחתא ליה קדושת הגוף (עפ"י כתבי הגרי"ז ערכין ה. וע"ש מה יעשו בבהמה, ובספר בית ישי קכת. וע"ע זכר יצחק נב, א).

התם לא נחתא ליה קדושה כלל הכא נחתא ליה קדושה. לישנא אחרינא, התם אין בידו להקדישו
הכא בידו להקדישו. נראה שהוצרך לסברא זו אליבא דרבי יהודה (ריש בכורות) ששותפות עובד כוכבים אינה פוטרת מבכורה והרי נחתה לו קדושת בכור, ומ"מ כיון שאין בידו להקדישו ולהקריבו נתמעט מאיסור גזיה ועבודה (כמו שאמר רבי יהודה עצמו שם ט:). ומ"מ גם לשנא קמא תיתכן אליבא דרבי יהודה, ולא נחתה קדושה ליקרב, כמש"כ התוס' ושיטמ"ק. וע"ע בבאור שתי הלשונות בספר זכר יצחק נב.

'הקדיש עורה מהו בעבודה'. יש להקשות הלא אם יינטל עורה תהא טריפה ואם כן העור הוא כאבר שהנשמה תלויה בו שהכל מודים שקדושה כולה? יש לומר שבהמה גלודה (שאינן לה עור) אינה טריפה מצד עצמה אלא משום שאברים פנימיים ייפגעו מכך בעתיד, וכיון שכן נראה שיכולה לחיות י"ב חדש, שהרי אינה 'טריפה' כעת, הלכך אין קדושה כולה, וכמו למאן דאמר טריפה חיה (עפ"י דובב מירשים ח"ג קכ. וע"ש בח"א כח).

צ"ב אם סופה למות מכך, מה לי תוך שנים עשר חדש או יותר. ולכאורה י"ל ש'עורה' לאו דוקא כולו אלא מקצתו, ואת"ל כולו – אליבא דרבי מאיר (בחולין מב) המכשיר גלודה. גם יש להעמיד בשני שותפים שלאחד יש רק עורה, שאין פושטת הקדושה בדאיכא דעת אחרת. גם י"ל שהקדיש העור לדמיו. בשיטה מקובצת נסתפק שמא אפילו לרבי יוסי, המקדיש עור הבהמה אין כולה קדושה, שיתכן ודוקא ברגל הראויה להקרבה – פשטה בכולה, אבל עור לא.

דף יב

'אין המחומץ מחמץ אלא לפי חשבון'. גם לפי הדעה שאומרים 'חתיכה נעשית נבילה' – תערובת שבלעה איסור נעשית כולה כאיסור עצמו] באיסורי תורה, יש אומרים שדוקא בתערובת לח בלח אומרים כן, אבל כאן הרי זה כתערובת יבש ביבש הלכך אין השאור אוסר אלא לפי חשבון (ערמב"ן חולין קח: ועוד). ואפילו אם נחשיב החימוץ כתערובת לח בלח, אין זה דומה לבישול שהטעם מתפשט בכולו (ע' ריטב"א ע"ו עג).

ויש מי שנתן טעם אחר; שאין השאור המחמץ נותן טעם בעיסה על ידי בליעה או תערובת, אלא מחמת הריח החזק שבו, הלכך אין לומר בזה 'חנ"נ' (עפ"י או"ז סוף הל' גיד הנשה, מובא בהג"א חולין סוף"ז). ויש סוברים שאומרים 'חנ"נ' אף בתערובת יבש ביבש, ולפי זה צריך לומר שמשנתנו סוברת שאין אומרים 'חנ"נ' בשאר איסורים מלבד בבשר וחלב (עפ"י רמב"ן שם).

'ואין המים שאובין פוסלין את המקוה אלא לפי חשבון... רבי אליעזר בן יעקב היא... שהשאיבה מטהרת ברבייה ובהמשכה'. יש מפרשים 'לפי חשבון' על דרך האמור במדמע ומחמץ; שאם נפלו מים שאובים לתוך מי גשמים שאין בהם ארבעים סאה ופסלום, ומהם נמשכו למים אחרים – אין פוסלים אלא

לפי חשבון השאובים שבהם, הלכך אם יש יותר מעשרים סאה מהמים הכשרים בין הכל – כשר, ואין אומרים נעשו המים כשאובים וצריך שיהא רוב כנגדם (עפ"י ח"א פה בדעת הרי"ף). ויש שפרשו שעל ידי ההמשכה בקרקע נשפך כן. וע' בראשונים חולין קח: שנחלקו האם דין זה תלוי בשאלת 'התיכה נעשית נבלה' בשאר איסורים אם לאו, וע"ע בתורת הבית הארוך ד,א).

ולפי הפרוש הפשוט מתפרש 'לפי חשבון', לפי ערך השאובים כנגד הכשרים, שאם הם כמותם או יותר מהם – פוסלים, ואפילו בפחות מעשרים, כל שהפוסלים מחצה – פוסלים (עפ"י ח"א פה בדעת הרי"ף).

(ע"ב) 'שאובה שהמשיכה כולה טהורה'. יש שפרשו הטעם, לדעת האומרים פסול מים שאובין מדרבנן, לא פסול חכמים בהמשכה (עפ"י רדב"ז ח"א פה בדעת הרי"ף). ויש שפרשו שעל ידי ההמשכה בקרקע נתבטל שם 'תלוש' מהמים מפני שנתבטלו אגב הקרקע, הלכך כשרים. ולפי טעם זה יש שהצריכו שתהא ההמשכה בקרקע שראויים להיבלע בה (עפ"י מרדכי שבועות בשם הרא"מ והרוקח). ויש מכשירים אף בקרקע אטומה (עפ"י שאלתות דרב אחאי).

[ונראה שגם לדעת הראשונים הפוסלים בשאובה שהמשיכה כולה (הר' שמואל מלונגל, בתוס' כאן – ומפרש שאין כשר אלא אם היו שם א"כ ארבעים סאה מי גשמים), זהו לא מפני שם 'תלוש' שעל המים – שהוא כבר נפקע בחיבור המים לקרקע כאמור, אלא משום שהוויית המקוה נעשית על ידי אדם. וכן כתב הראב"ד (בספרו בעלי הגפס), שאובה שהמשיכה פסולה מפני שנעשית בידי אדם.

ובזה מובנת שיטת הרמב"ם (וכ"ה בשו"ע יו"ד רא, מד) שמקוה שרובו מי גשמים ומילא בכתפו לתוכו ונפסל כולו [משום גזרת ג' לוגין מים שאובים], אם עתה יפתח הצינור וימשיך כולו למקום אחר – כשרה, הואיל ורוב המים אינם שאובים. ויש לתמוה לכאורה הלא כבר נפסל וא"כ נמצא כולו בהמשכה שפסול לדעת הרמב"ם והשו"ע – אך לפי האמור מובן, שהי"ט סאים שאובים לא פסלו את הכ"א אלא משום שם 'תלוש', אבל מצד מה שנעשה בידי אדם שזהו פסול בשם 'מקוה', יש לילך אחר הרוב שעל פיו נקבע השם הכללי. וכיון שכן הרי כשהמשיך את כולה, שוב אין כאן מים תלושים כלל, ומצד פסול 'בידי אדם' הלא רוב המים הווייתם בידי שמים (עפ"י אגרות משה יו"ד ח"א קכ"א ע"ש). וע"ע בספר זכר יצחק נו סא כו].

'מאן תנא, אמר רבי חייא בר אבא אמר רבי יוחנן: דלא כרבי שמעון דתניא הקדים עפר למים פסול ורבי שמעון מכשיר...' מכך שפרשו משנתנו דלא כרבי שמעון, משמע שרבי שמעון מי חטאת עושים מי חטאת אחרים, שאם נתן אפר תחילה ואחר כך מים, יכול להוסיף מים פעם שניה ולקדשם בכך ואין צריך ליתן אפר נוסף עליהם, שאם לא כן הלא גם לרבי שמעון אין מי חטאת עושים מי חטאת לעולם ומדוע אין לקיים משנתנו עם שיטתו?

ויש לדחות שהדיוק הוא מדקתני 'אלא עם מתן אפר' – משמע אבל מתן מים על אפר לא (עפ"י חזון איש פרה יא, ב).

ע"ש שלא הכריע שאלה זו. ואולם הביא מהתוספתא שאם נתן מים ועליהם נתן אפר, מודה ר"ש שאין יכול לקדש עתה ע"י הוספת מים אם לא שיתן אפר עליהם.

'מאי חזית דאמרת סיפיה דקרא דוקא...' מה מצינו בכל מקום מכשיר למעלה אף כאן מכשיר למעלה. 'מה מצינו' לאו דוקא אלא הכוונה לגזרה שוה שלמדו מסוטה (שיטה מקובצת. וע' שפ"א).